

t-il pas un peu trop les Prémontrés comme des Trappistes ? Le début de son préambule le ferait déjà supposer : il y détermine l'activité de Vicoigne comme « une œuvre séculaire dont *le seul objectif* (c'est nous qui cursivons) fut toujours de procurer à l'Eglise des prêtres animés de l'esprit de pénitence... »

En attendant qu'il nous montre, à côté de son activité économique, ses travaux apostoliques et son influence sur le terrain de l'érudition et de l'art (car Vicoigne fut à certaines époques un vrai centre civilisateur), nous tenons à remercier M. Gennevoise de nous avoir enrichi en ces deux volumes des fruits de ses longues et consciencieuses recherches au sujet de la vieille et illustre abbaye de la forêt de Raismes.

J. EVERS, O. Praem.

* * *

John. Paul Scherer, *Allerheiligen*. Verlag Kuss & Hehle. Freiburg im Breisgau, 8°, 151 S. 1931.

Das hübsche Büchlein erzählt dem Naturfreund auf volkstümliche Weise die Geschichte dieser Prämonstratenserabtei im Schwarzwalde. Es enthält auch eine Ansicht aus dem Jahre 1783 nach einem Kupferstich und einige Photos von der edlen gotischen Kirchenruine.

B. M.

* * *

Otto Meyer, *Die Klostergründung in Bayern und ihre Quellen vornehmlich im Hochmittelalter*. Weimar, 1931.

Otto Meyer is een leerling van Brackmann en Stutz. Dit blijkt, ook zonder mededeeling zijnerzijds, uit bijna elke bladzijde van zijn dissertatie. Het verwondert ons daarom geenszins, dat de « Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte » de these waardig keurde, om in de kanonistische afdeeling van haar tijdschrift te worden opgenomen.

Het grootste deel der studie is gericht tegen de wijze van uitgave, waaraan zich het 15^e deel *Scriptores* der *M G H* schuldig maakte opzichtens de berichten over middeleeuwsche kloosterstichtingen. Zonder eenig respect voor plaats of samenhang, waarin die berichten waren overgeleverd, werden ze als een zelfstandig literatuur-genre door de redactie der *Monumenta* uitgegeven.

Na een angstvallige schifting en karakteriseering der gegevens, voorzoover ze bekend zijn, worden ze naar inhoud en vorm ontleed en hun respectieve waarden bepaald. Hierbij sluit een terminologisch onderzoek aan, dat zich voornamelijk beweegt omtrent het woord « fundare ». Dan pas komt Meyer tot zijn eigenlijk onderwerp : de ontleding van het feit der kloosterstichting naar zijn elementen. De splitsing in toevallige en wezenlijke was uit het voorafgaande reeds te verwachten, zoodat de schrijver zich hier kon beperken tot een analyse der wezenlijke kenmerken. Na diepgaand onderzoek blijken deze viervoudig te zijn : fundatie, dotatie, institutie en dedicatie.

De studie getuigt van nauwkeurige observatie en groote scherpzinnigheid. Bijzonder interessant is zijn onderzoek naar de ontwikkeling van het begrip, dat door den term « fundare » werd gedekt. Schrijver ontdekt op dien verkenningstocht een nieuw criterium tot het beoordeelen van de betrouwbaarheid der oorkonden. Voor hem, die mochten meenen, dat Meyer zwelgt in het détail, biedt menige plaats gelegenheid, om op te merken, dat hij steeds de groote lijn in de geschiedenis voor oogen heeft en zelfs op nieuwe wijze kan belichten.

Het wil me echter voorkomen, dat hij de « institutie » als kenmerk der kloosterstichting te weinig heeft uitgediept. Immers ook de groei van het rechtskundig verband tusschen abdijen van eenzelfde groep of Orde moet een spoor hebben nagelaten bij het tot stand komen van diverse kloosters. Het had op den weg van den schrijver gelegen, om de stichtingsberichten ook in dit opzicht met de loupe te bekijken. Het resultaat zou licht hebben kunnen werpen op de wijze, waarop de wetgeving (van Prémontré bijvoorbeeld) in de praktijk was doorgevoerd. De weg was daarmee tevens gebaad, om die factoren aan te wijzen, welke de meer of minder adaequate uitvoering der betreffende bepalingen bevorderden of tegenwerkten.

H. H.